

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

кафедра соціальної роботи та соціальної педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

Ольга СОРОКА

Протокол №1 від 1 вересня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН

Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Галузь знань	<u>I Охорона здоров'я та</u> <u>соціальне забезпечення</u> (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність	<u>I10 Соціальна робота та</u> <u>консультування</u> (код і назва спеціальності)
Освітня програма	<u>Соціальне адміністрування у</u> <u>громаді</u> (назва освітньої програми)

2026 – 2027 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Правове регулювання соціальних відносин» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої програми «Соціальне адміністрування в громаді» за спеціальністю І10 «Соціальна робота та консультування» галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення».

Розробник:

ГЕЛЕЦЬКА Ірина – кандидат юридичних наук, доцент кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

1. Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Соціальне адміністрування у громаді	
2	Спеціальність	ІІО Соціальна робота та консультування	
3	Галузь знань	І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення	
4	Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
5	Форма навчання	денна	заочна
6	Статус дисципліни	Обов'язкова	
7	Мова навчання	Українська	
8	Курс	1	
9	Семестр	1	
10	Обсяг дисципліни в кредитах	4	
11	Загальна кількість годин	120	
12	Кількість змістових модулів	2	
13	Аудиторні заняття (год.)	денна форма – 36	заочна форма - 24
14	Лекції (год.)	денна форма – 20	заочна форма – 12
15	Практичні заняття (год.)	денна форма – 16	заочна форма – 12
16	Самостійна робота(год.)	денна форма – 84	заочна форма – 96
17	Вид ІНДЗ	-	
18	Форма підсумкового контролю	залік	

Частка годин аудиторних занять становить:

для денної форми навчання - 30 %; для заочної форми навчання - 20 %.

2. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти системних знань щодо правової природи соціальних відносин, їх класифікації та ролі у розвитку громади, а також набуття вмінь і навичок застосування норм національного та міжнародного права у сфері соціальної політики, трудових, освітніх, медичних, сімейних та інших соціально значущих відносин.

3. Компетентності та результати навчання

Вивчення дисципліни передбачає формування у здобувачів таких компетентностей:

ЗК 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

ФК 2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

ФК 3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проєктувати та моделювати соціальні ситуації в тому числі на етапі раннього втручання.

ФК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.

ФК 6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.

ФК 9. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

ФК 11. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи.

ФК 12. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства.

ФК 17. Здатність моделювати професійну діяльність, спрямовану на вирішення професійних задач у громаді, розширювати та вдосконалювати арсенал професійних дій, оцінювати власний професійний потенціал і можливості.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами освіти таких програмних результатів навчання:

ПРН 4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.

ПРН 8. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.

ПРН 10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати раннє втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.

ПРН 12. Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи.

ПРН 18. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.

4. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами для вивчення освітнього компонента «Правове регулювання соціальних відносин» є результати навчання, здобуті на попередньому рівні вищої освіти у процесі фахової підготовки в галузі соціальної роботи, зокрема знання з навчальних дисциплін «Правознавство» та «Соціально-правовий захист».

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Тема 1. Поняття і сутність соціальних відносин у громаді

Поняття та види соціальних відносин. Соціальні права як основа виникнення соціальних відносин. Історія становлення соціальних прав. Види соціальних прав. Роль соціальних відносин у розвитку громади. Структура соціальних відносин у громаді. Концепції управління соціальною сферою у громаді.

Тема 2. Теоретико-правові засади регулювання соціальних відносин

Поняття, методи та механізми правового регулювання соціальних відносин. Ознаки правового регулювання соціальних відносин. Поняття «джерело права». Джерела національного права у сфері соціальних відносин. Конституція України як Основний закон у сфері захисту соціальних прав. Характеристика основних нормативно-правових актів у системі соціальних відносин. Співвідношення соціальної політики та правового регулювання.

Тема 3. Конституційні та міжнародні стандарти соціальних прав

Конституційні принципи соціальної держави: принцип рівності, гідності, соціальної справедливості, соціальної відповідальності держави, стабільності та передбачуваності соціальної політики тощо. Гарантії та механізми реалізації соціальних прав і свобод громадян. Конституційні, законодавчі, інституційні та фінансові гарантії реалізації соціальних прав і свобод громадян. Доступ до судового захисту, адміністративні процедури, міжнародні інструменти та інструменти контролю в механізмі реалізації соціальних прав громадян. Реалізація соціальних прав у кризових умовах. Міжнародні стандарти соціальних прав (Європейська соціальна хартія, практика Європейського Суду з прав людини, документи ООН та ЄС).

Тема 4. Держава, громада та соціальна політика

Повноваження держави у сфері соціальної політики: формування і становлення соціальних стандартів та гарантій; розробка та фінансування державних програм соціального захисту; організація діяльності спеціалізованих органів та інституцій; контроль за дотриманням соціальних прав. Децентралізація та субсидіарність у соціальній сфері. Передача повноважень і ресурсів від центру до громади. Забезпечення доступності соціальних послуг на місцевому рівні. Врахування специфіки і потреб кожної територіальної громади. Роль місцевого самоврядування у забезпеченні соціальних прав. Надання базових соціальних послуг у громаді. Підтримка вразливих груп населення. Розвиток соціальної інфраструктури (освіта, медицина, культура). Співпраця з громадськими організаціями та міжнародними партнерами.

Змістовий модуль 2. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ У РІЗНИХ СФЕРАХ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

Тема 5. Трудові відносини у громаді

Конституційні трудові права громадян. Право на працю та вільний вибір професії. Право на безпечні умови праці та оплату праці не нижче мінімальної. Гарантії захисту від незаконного звільнення та дискримінації на роботі. Гарантії зайнятості, охорона праці, соціальні стандарти. Державні програми зайнятості та сприяння працевлаштуванню. Контроль за охороною праці та дотриманням норм безпеки на робочих місцях. Встановлення та дотримання мінімальних соціальних стандартів, включно з відпустками, робочим часом і оплатою праці. Правове забезпечення працевлаштування вразливих категорій населення. Заохочення працевлаштування людей з інвалідністю, ВПО та малозабезпечених. Створення спеціальних програм підготовки та професійного навчання. Забезпечення рівного доступу до праці та соціального захисту для вразливих груп.

Тема 6. Правове забезпечення освіти та охорони здоров'я

Право на освіту: гарантії Конституції та міжнародних договорів; забезпечення доступності освіти для всіх рівнів та категорій населення. Інклюзивна освіта як соціально-правовий інститут - навчання дітей з особливими потребами разом з іншими; забезпечення ресурсів та підтримки; гарантія рівного доступу. Обов'язок держави забезпечувати рівні можливості отримання освіти на різних рівнях - дошкільній, шкільній, професійній та вищій. Конституційні гарантії охорони здоров'я та медична реформа. Право на безкоштовну та якісну медичну допомогу, закріплене Конституцією. Державне регулювання медичних послуг, стандарти якості та доступності. Основні положення медичної реформи: модернізація закладів охорони здоров'я, розвиток первинної медичної допомоги, забезпечення лікарськими засобами. Права та обов'язки пацієнтів: право на інформацію та вибір лікаря; обов'язок дотримуватися правил медичного закладу та рекомендацій лікарів.

Тема 7. Соціальний захист та соціальні послуги

Соціальний захист та соціальні послуги - забезпечення базових потреб громадян; підтримка у разі втрати працездатності, хвороби або соціальної вразливості. Комплекс заходів, спрямованих на покращення якості життя та створення умов для соціальної інтеграції. Державні та муніципальні програми підтримки – соціальні виплати, субсидії, пільги та програми адаптації; доступ до допомоги для вирішення актуальних соціальних проблем громади. Соціальний захист вразливих груп - спеціальні заходи для людей з інвалідністю, ВПО, малозабезпечених; освітні, медичні, житлові та психологічні програми, що забезпечують рівні можливості для всіх громадян

Тема 8. Сімейні та культурно-молодіжні відносини у громаді

Сімейні відносини: права та обов'язки батьків і дітей; забезпечення благополуччя та розвитку дитини у родині. Опіка, піклування, патронат та

усиновлення як механізми захисту дітей, що потребують додаткової уваги. Молодіжна політика та культура - участь молоді у громадському житті, формування цінностей та навичок; доступ до культурних, освітніх і спортивних можливостей. Роль громади - організація дозвілля, розвиток спорту, культури та творчих ініціатив; підтримка соціальної активності та інтеграції мешканців у життєдіяльність громади.

Тема 9. Соціальні відносини у кризових і воєнних умовах

Законодавство про захист внутрішньо переміщених осіб: права та соціальні гарантії, забезпечення житлом, роботою та медичною допомогою, адаптація до нових умов проживання. Соціальні гарантії ветеранів та учасників бойових дій. Соціальна підтримка, психологічна реабілітація та медичне забезпечення ветеранів. Роль громади у кризовому менеджменті та гуманітарній допомозі. Волонтерська діяльність, підтримка вразливих груп населення у надзвичайних умовах.

Тема 10. Сучасні виклики правового регулювання соціальних відносин

Цифровізація соціальної сфери. Впровадження електронних сервісів, дистанційних послуг та автоматизація процесів управління соціальними відносинами. Протидія корупції у соціальних відносинах. Контроль за дотриманням законів, запобігання зловживанням владою та забезпечення прозорості соціальних програм. Євроінтеграція та перспективи розвитку соціального права в Україні. Адаптація національного законодавства до європейських стандартів, імплементація міжнародних норм та підвищення ефективності захисту соціальних прав громадян.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лек	прак	сам		лек	прак	сам
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ								
Тема 1. Поняття і сутність соціальних відносин у громаді	10	2	-	8	10	1	1	8
Тема 2. Теоретико-правові засади регулювання соціальних відносин	12	2	2	8	10	1	1	8
Тема 3. Конституційні та міжнародні стандарти соціальних прав	10	2	-	8	11	1	1	10
Тема 4. Держава, громада та соціальна політика	14	2	2	10		2	1	10
Разом за змістовим модулем 1	46	8	4	34	31	5	4	36

Змістовий модуль 2. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ У РІЗНИХ СФЕРАХ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ								
Тема 5. Трудові відносини у громаді	12	2	2	8	10	1	1	10
Тема 6. Правове забезпечення освіти та охорони здоров'я	12	2	2	8	9	1	2	10
Тема 7. Соціальний захист та соціальні послуги	12	2	2	8	10	2	1	10
Тема 8. Сімейні та культурно-молодіжні відносини у громаді	12	2	2	8	10	1	2	10
Тема 9. Соціальні відносини у кризових та воєнних умовах	12	2	2	8		1	1	10
Тема 10. Сучасні виклики правового регулювання соціальних відносин	14	2	2	10	10	1	1	10
Разом за змістовим модулем 2	74	12	12	50	29	7	8	60
Всього:	120	20	16	84	120	12	12	96

5.3. Теми лекцій

№ теми	Назва теми	кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Поняття і сутність соціальних відносин у громаді	2	1
2	Теоретико-правові засади регулювання соціальних відносин	2	1
3	Конституційні та міжнародні стандарти соціальних прав	2	1
4	Держава, громада та соціальна політика	2	2
5	Трудові відносини у громаді	2	1
6	Правове забезпечення освіти та охорони здоров'я	2	1
7	Соціальний захист та соціальні послуги	2	2
8	Сімейні та культурно-молодіжні відносини у громаді	2	1
9	Соціальні відносини у кризових та воєнних умовах	2	1
10	Сучасні виклики правового регулювання соціальних відносин	2	1
	Разом	20	12

5.4. Теми практичних занять

№ теми	Назва теми	кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Поняття і сутність соціальних відносин у громаді	-	1
2	Теоретико-правові засади регулювання соціальних відносин	2	1
3	Конституційні та міжнародні стандарти соціальних прав	-	1
4	Держава, громада та соціальна політика	2	2

5	Трудові відносини у громаді	2	1
6	Правове забезпечення освіти та охорони здоров'я	2	1
7	Соціальний захист та соціальні послуги	2	2
8	Сімейні та культурно-молодіжні відносини у громаді	2	1
9	Соціальні відносини у кризових та воєнних умовах	2	1
10	Сучасні виклики правового регулювання соціальних відносин	2	1
	Разом	16	12

5.5. Самостійна робота

№ теми	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	Заочна форма
1	Складіть схему структури соціальних відносин у вашій громаді, виділіть основні види прав, що регулюють ці відносини, та наведіть приклади практичних ситуацій, де реалізуються ці права.	8	8
2	Знайдіть приклади локальних нормативних актів громади (положень, рішень) і оцініть, наскільки вони відповідають національному законодавству	8	8
3	Проаналізуйте один конкретний соціальний кейс (наприклад, доступ до освіти або медичної допомоги) з точки зору національного законодавства та міжнародних стандартів. Вкажіть гарантії, які забезпечують реалізацію соціального права.	8	10
4	Складіть міні-проект «Соціальні послуги у вашій громаді»: визначте, які послуги надає держава, які – місцеве самоврядування, і які програми можна вдосконалити для вразливих груп населення.	10	10
5	Підготуйте аналіз вакансій у вашому регіоні: визначте, які права працівників забезпечуються законодавством, а які можуть бути порушені. Додайте пропозиції щодо їх захисту або покращення умов праці.	8	10
6	Проаналізуйте одну реформу освіти або охорони здоров'я на національному рівні і визначте, які права громадян вона забезпечує та які проблеми залишаються.	8	10
7	Створіть карту соціальної підтримки громади: покажіть, які програми працюють для різних груп населення і яким чином громадяни можуть ними скористатися.	8	10
8	Підготуйте невелике дослідження: визначте, які культурні, спортивні та освітні ініціативи у вашій громаді активно залучають молодь, та запропонуйте власні ідеї для розвитку сімейної та молодіжної політики.	8	10
9	Розробіть алгоритм дій для внутрішньо переміщених	8	10

	осіб або ветеранів у громаді: куди звертатися, які документи потрібні, які соціальні послуги доступні.		
10	Підготуйте короткий огляд електронних сервісів у соціальній сфері та їх впливу на прозорість та ефективність. Додайте аналіз, як національне законодавство адаптується до європейських стандартів.	10	10
	Разом	84	96

6. Форми та методи навчання

Форми навчання: лекції (традиційні, проблемні, інтерактивні); практичні заняття; консультації (індивідуальні та групові); самостійна робота здобувачів освіти.

Методи навчання: словесні методи: пояснення, розповідь, бесіда, дискусія; наочні методи: демонстрація, використання мультимедійних презентацій; практичні методи: розв'язування ситуаційних завдань, метод аналізу конкретних ситуацій (case study); проблемно-пошукові методи: проблемний виклад, евристична бесіда; інтерактивні методи: дебати, мозковий штурм.

Вивчення навчальної дисципліни та обрані форми і методи навчання сприяють формуванню м'яких навичок здобувачів: дебати та дискусії розвивають навички аргументації, слухання та критичного мислення. Дебати стимулюють здобувачів розглядати різні погляди і аргументувати свою позицію.

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Правове регулювання соціальних відносин» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування (усні відповіді);
- презентації результатів виконаних завдань;
- навчальні дискусії;
- аналіз і вирішення практичних ситуацій (кейсів);
- аналіз нормативно-правових документів;
- підготовка та захист мініпроектів (аналітичних звітів).

8. Форми контролю

У процесі вивчення дисципліни «Правове регулювання соціальних відносин» використовуються такі форми контролю: поточний контроль та підсумковий (семестровий) контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу, а також у формі оцінювання результатів виконання завдань самостійної роботи.

Проміжний (модульний) контроль як окремий вид контрольної роботи не проводиться, оскільки навчальна дисципліна завершується заліком. Оцінювання відбувається шляхом накопичення балів за поточну роботу в межах змістових модулів.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі заліку. Залікова оцінка з дисципліни формується на основі балів, отриманих здобувачем за поточну успішність (на практичних заняттях та за самостійну роботу) упродовж семестру. Підсумкова оцінка «зараховано» (60 балів і більше) або «не зараховано» (менше 60 балів) з відповідною кількістю накопичених балів виставляється викладачем на останньому занятті.

9. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Політика оцінювання

За роботу на практичному занятті студент може отримати максимум **13 балів**.

13 балів: Студент дає повну, ґрунтовну та аргументовану відповідь, демонструє високий рівень аналітичного мислення, порівнює різні точки зору, виділяє головне, робить оригінальні висновки, демонструє системність, логічність і творчий підхід у викладі.

12 балів: Студент дає повну, структуровану відповідь з обґрунтуванням, аналізує матеріал, виявляє уміння робити висновки, демонструє логічність і послідовність викладу, наводить приклади, проявляє певний творчий підхід.

11 балів: Студент дає повну відповідь, правильно висвітлює ключові питання, аналізує і порівнює інформацію, робить висновки, проте виклад може містити незначні неточності або не повністю розкривати аспект творчого підходу.

10 балів: Студент дає ґрунтовну відповідь, демонструє розуміння основних положень, наводить приклади, робить обґрунтовані висновки, але в аналізі матеріалу є помірні недоліки, виклад частково не системний.

9 балів: Студент дає достатню відповідь, правильно описує основні положення, робить базові висновки, проте виклад містить неточності, частково відсутній логічний порядок або аргументація.

8 балів: Студент відповідає на питання, демонструє знання матеріалу, але відповідь поверхнева, із загальними формулюваннями, не завжди виявляє аналіз і власну оцінку.

7 балів: Студент дає відповідь із окремими точними положеннями, але допущено помітні прогалини, деякі факти або приклади відсутні, аргументація слабка.

6 балів: Студент демонструє базові знання, але відповідь неповна, фрагментарна, логіка викладу порушена, робить окремі помилкові висновки.

5 балів: Відповідь студента частково правильна, містить суттєві пропуски, приклади відсутні або некоректні, висновки поверхневі або формальні.

4 бали: Відповідь фрагментарна, основні положення знані частково, допущено грубі помилки, логіка викладу порушена, відсутній аналіз.

3 бали: Студент відповідає частково, знання поверхневі, аналіз відсутній, допущено значні помилки у використанні термінів та прикладів.

2 бали: Відповідь неповна, нелогічна, неаргументована, практично відсутнє розуміння матеріалу, істотні помилки у ключових поняттях.

1 бал: Студент не володіє знаннями з теми, відповідь неправильна або майже відсутня.

0 балів: Відповідь на питання відсутня.

Підходи та критерії оцінювання самостійної роботи Результати виконання завдань самостійної роботи (аналіз соціально-правових кейсів, підготовка мініпроектів, огляд нормативно-правових актів) перевіряються та оцінюються шляхом їх презентації та обговорення під час практичних занять. Оцінка за самостійну роботу є складовою загального максимального бала за тему.

Відмінно: завдання виконано в повному обсязі; здійснено глибокий аналіз національного законодавства та міжнародних стандартів соціальних прав; юридично грамотно та аргументовано вирішено практичний кейс; продемонстровано системне бачення при розробці пропозицій для громади.

Добре: завдання виконано, але наявні незначні неточності у тлумаченні норм права або не повністю розкрито практичний аспект.

Задовільно: завдання виконано лише частково; здобувач орієнтується у правовому регулюванні соціальних відносин поверхово; висновки мають загальний (описовий) характер без прив'язки до реальних потреб вразливих груп населення у громаді.

Незадовільно: завдання не виконано, повністю відсутнє розуміння механізмів захисту соціальних прав громадян, або виявлено порушення принципів академічної доброчесності.

Розподіл балів, які отримують студенти

МОДУЛЬ І (поточне тестування, практичні заняття та самостійна робота)								Сума
Змістовий модуль І		Змістовий модуль ІІ						
T _{1/2}	T _{3/4}	T ₅	T ₆	T ₇	T ₈	T ₉	T ₁₀	100
13	13	13	13	12	12	12	12	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS 100-бальна	Оцінка ECTS літерна	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
64-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно	незараховано
0-34	F		

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

У випадку виникнення **конфліктних ситуацій**, керуватися нормами «Положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка»

Політика щодо академічної доброчесності: Обов'язково дотримуватися «Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка»

Списування під час розв'язання тестових завдань та написання контрольних робіт є забороненим. Доцільність та дозвіл використання мобільних пристроїв визначається викладачем у кожному конкретному випадку під час підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, дуальна форма здобуття освіти, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн форматі за погодженням із керівником курсу.

10. Політика використання ШІ в межах навчальної дисципліни

Технології штучного інтелекту (ШІ) можуть використовуватися здобувачами вищої освіти як допоміжний інструмент під час опанування навчальної дисципліни «Правове регулювання соціальних відносин» за умови дотримання принципів академічної доброчесності, самостійності виконання навчальних завдань та критичного осмислення отриманої інформації. ШІ дозволяється застосовувати для пошуку ідей, структурування матеріалу мініпроектів, мовного та стилістичного редагування власного тексту, перекладу або базового пояснення складних соціально-правових термінів.

Застосування ШІ має відповідати таким правилам:

1. Заборонено подавати повністю або переважно згенеровані тексти як власну роботу. ШІ не повинен підміняти самостійний аналіз соціально-правових явищ та формулювання власних висновків.

2. У разі використання ШІ здобувач зобов'язаний зазначити це у списку джерел (назва моделі, розробник, дата запиту) та зберігати історію чатів до захисту роботи як доказ авторського внеску.

3. ШІ не є джерелом достовірної правової інформації. Усі згенеровані дані (назви нормативно-правових актів, номери статей, рішення судів) підлягають обов'язковій перевірці за офіційними базами законодавства. Відповідальність за достовірність інформації несе виключно здобувач.

У процесі використання ШІ обов'язково дотримуватися «Політики використання штучного інтелекту у науково-технічній та інноваційній діяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка».

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійний проєктор та екран – для демонстрації презентацій під час лекційних і практичних занять.

Комп'ютери (або власні мобільні пристрої здобувачів) з доступом до мережі Інтернет – для пошуку нормативно-правових актів, аналізу кейсів та проходження тестування.

Офісне програмне забезпечення (MS Office, Google Workspace) – для підготовки аналітичних матеріалів, рефератів та візуалізації мініпроєктів.

Веббраузери для роботи з відкритими даними, базою законодавства (zakon.rada.gov.ua) та електронними адміністративними сервісами (портал Пенсійного фонду, кабінет Електронного суду, платформи для роботи з КЕП).

Доступ до систем штучного інтелекту (наприклад, Copilot, Claude) – як допоміжний інструмент для структурування матеріалу відповідно до затвердженої політики курсу.

12. Рекомендована література **Основна література**

Міжнародно-правові акти

1. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text

2. Конвенція про права дитини. Прийнята і проголошена ООН 20 листопада 1989 року (зі змінами від 21.12.1995). Ратифікована Постановою ВР № 789-XII від 27.09.1991. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/995_021

Конституція та Кодекси України

3. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Кодекс Законів про працю: Закон України від 10.12.1971 №322-VIII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

5. Сімейний кодекс України: Закон України від 10 січня 2002. № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>

Закони України

6. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>

7. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 року № 504/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text>

8. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 5 жовтня 2000 року № 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>

9. Про державні цільові програми: Закон України від 18 березня 2004 року № 1621-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text>

10. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21 листопада 1992 року № 2811-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>
11. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 1 червня 2000 року № 1768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>
12. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю: Закон України від 16 листопада 2000 року № 2109-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14#Text>
13. Про Єдину інформаційну систему соціальної сфери: Закон України від 18 вересня 2025 року № 4607-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4607-IX#Text>
14. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13 січня 2005 року № 2342-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text>
15. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 2 березня 2000 року № 1533-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>
16. Про зайнятість населення: Закон України від 5 липня 2012 року № 5067-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>
17. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
18. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
19. Про оплату праці: Закон України від 24 березня 1995 року № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>
20. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
21. Про основні засади молодіжної політики: Закон України від 27 квітня 2021 року № 1414-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>
22. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні: Закон України від 16 грудня 1993 року № 3721-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12#Text>
23. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей: Закон України від 2 червня 2005 року № 2623-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-15#Text>
24. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21 березня 1991 року № 875-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>
25. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг: Закон України від 15 липня 2021 року № 1689-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text>
26. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>

27. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січня 2020 року № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
28. Про публічні електронні реєстри: Закон України від 18 листопада 2021 року № 1907-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1907-20#Text>
29. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 6 жовтня 2005 року № 2961-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>
30. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20 грудня 1991 року № 2011-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>
31. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
32. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21 червня 2001 року № 2558-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>
33. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22 жовтня 1993 року № 3551-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>

Акти Президента та Кабінету Міністрів України

34. Національна молодіжна стратегія до 2030 року. Затверджено Указом Президента України від 12 березня 2021 року № 94/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94/2021#Text>
35. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text>
36. Стратегія демографічного розвитку України на період до 2040 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2024 р. № 922-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-2024-%D1%80#Text>
37. Стратегія цифровізації соціальної сфери. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1353-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353-2020-%D1%80#Text>

Нормативні акти міністерств

38. Класифікатор соціальних послуг. Затверджено Наказом Міністерства соціальної політики України 23 червня 2020 року № 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#n22>

Допоміжна література

1. Андрієнко І. С. Міжнародні стандарти соціального забезпечення в контексті євроінтеграційних процесів в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. №4. Ч.1. С. 142-147. URL: http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/4/part_1/23.pdf
2. Андріїв В.В., Тімашов В.О. Державні соціальні стандарти та нормативи в системі соціального захисту. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2024. №2. С. 296-300. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/303267/295355>

3. Гелецька І.О. Забезпечення прав дитини в умовах порушеної соціалізації: законодавчі виклики. *Професійна підготовка фахівців соціальної сфери: надбання, проблеми, перспективи*: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Хмельницький, 22-23 травня 2025 року)/Ред. колегія: Василенко О. та ін. Хмельницький: ХНУ, 2025. С. 263-268. URL: https://lib.khmnu.edu.ua/konfer_HNU/2025/shbirnyk_sots_robit_2025.pdf
4. Гелецька І.О. Міжвідомча взаємодія при забезпеченні соціальними виплатами сімей загиблих та зниклих безвісти військовослужбовців. *Соціальна політика: виклики часу* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (25 травня 2026 року). Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2026. С. 12-15. URL: <https://enpuir.udu.edu.ua/entities/publication/b30364de-a3d5-4a30-85d2-b34135ec6275>
5. Гелецька І.О. Правові аспекти функціонування прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу: проблеми та шляхи вдосконалення. *Галицькі студії: Юридичні науки*. № 9, 2025. С. 13-20. URL: <https://journals.gi.ternopil.ua/index.php/law/article/view/79/71>
6. Гелецька І.О. Трансформація системи соціального захисту в умовах масштабних внутрішніх переміщень населення. *Актуальні проблеми соціальної роботи та соціального забезпечення : європейський та національний вимір* : Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (29–30 травня 2025 року) / за заг. ред. С. Ю. Чернети. Луцьк, 2025. С. 55-58. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/27937/1/stepanenko_2025.pdf
7. Гелецька І.О., Олексюк Н.О. Зміст професійної діяльності фахівця із соціальної роботи щодо покращення якості життя вразливих груп населення у територіальній громаді. *Тенденції розвитку соціальної роботи та соціальної освіти в умовах суспільних викликів*: колективна монографія / за ред. О. Сороки, Г. Лещук. Тернопіль. 2025. С. 37-71. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/41038/1/Leshyk_mon_tendentsii_1.1.pdf
8. Гелецька І.О., Сампара Н.М. Особливості правового статусу сімей загиблих та зниклих безвісти військовослужбовців як суб'єктів соціально-правового захисту. *Галицькі студії: Юридичні науки*. 2026. Випуск 13. С. 5-12. DOI: https://doi.org/10.32782/galician_studies/law-2026-13-1
9. Гордієнко В.М. Управління соціальною сферою в контексті розвитку територіальних громад України: аналіз теоретичних концепцій та перспективи. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. Том 35 (74) № 4 2024. С. 65-72. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/4_2024/12.pdf
10. Децентралізація та формування політики регіонального розвитку в Україні : наук. доп. / [Шевченко О. В., Романова В. В., Жаліло Я. А. та ін.] ; за наук. ред. д-ра екон. наук Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2020. 153 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-09/decentralizatsiya-i-formuvannya-polityky-regionalnogo-rozvytku-v-ukraini_0.pdf
11. Заболотна Н.Я. Європейські міжнародні стандарти у сфері соціального захисту та соціального забезпечення населення як орієнтир для розбудови

української соціальної системи. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 1/2024. С. 252-255. URL: http://www.lsej.org.ua/1_2024/57.pdf

12. Заставна О.П. Конституційно-правові основи формування соціальної держави в Україні. *Галицькі студії: Юридичні науки*. Випуск № 1, 2023. С. 28-34. URL: <https://journals.gi.ternopil.ua/index.php/law/article/view/6/5>

13. Корнієнко П. С. Соціальні права людини в Україні: міжнародні стандарти, сучасний стан і перспективи розвитку. *Альманах права. Трансформація законодавства України в сучасних умовах*. Випуск 14. Київ: Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2023. С. 183-187. URL: <https://almanahprava.org/assets/images/issues/14/almanah-prava-14-2023.pdf>

14. Кузніченко О. В., Ільченко М. Конституційне право на освіту та його захист в умовах євроінтеграції. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. №1. С. 28-35. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2023/1/5.pdf>

15. Медяник В.А. Сучасні напрями державної соціальної політики України: питання адміністративно-правового забезпечення. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 7/2021. С. 176-178. URL: http://lsej.org.ua/7_2021/45.pdf

16. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3300/1/%D0%BC%D0%BE%D0%BA%D1%80%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0_30-11-20.pdf

17. Право соціального захисту : навч.-метод. посібник. / М.І. Боднарук, О.Я. Орловський, А.В. Бурка. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 184 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/594/Bodnaruk_Orlovsky_Burka_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y

18. Стефанчук М.О. Зміст права людини на охорону здоров'я. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. №1. С. 144-148. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/items/07968fa0-f71f-480b-a87b-bfd68a8e2995>

19. Щебетун І. Реалізація конституційного права на освіту в умовах дії правового режиму воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 2023. Серія ПРАВО. Випуск 80: частина 2. С. 389-394. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/01/64-1.pdf>

20. Яворська Н.О. Поняття правового регулювання реалізації соціальної функції держави. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. Випуск № 01, 2025. С. 342-346. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/02/56.pdf>

13. Інформаційні інтернет-ресурси

Назва ресурсу або організації	Електронна адреса
Веб-сайти установ	
Офіційний сайт Європейського суду з прав людини	http://www.echr.coe.int
Офіційний сайт Президента України	http://president.gov.ua
Офіційний сайт Верховної Ради України	http://rada.gov.ua
Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України	http://kmu.gov.ua
Уповноважений Верховної Ради України з прав людини	https://ombudsman.gov.ua
Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України	https://www.msp.gov.ua/main/Pro-ministerstvo.html
Офіційний сайт Міністерства у справах ветеранів	https://mva.gov.ua/
Міністерство освіти і науки України	https://mon.gov.ua
Система безоплатної правничої допомоги (БПД)	https://legaid.gov.ua
Портал «Децентралізація»	https://decentralization.gov.ua
Портал електронних послуг Пенсійного фонду України	https://portal.pfu.gov.ua
Портал «Дія»	https://diia.gov.ua
Національна служба здоров'я України (НСЗУ)	https://nszu.gov.ua

14. Перелік рекомендованих ресурсів

з неформальної та/або інформальної освіти, за результатами проходження яких можуть бути визнані результати навчання з освітнього компоненту

Для досягнення програмних результатів навчання та набуття компетентностей з освітнього компоненту здобувачам освіти рекомендується проходження курсів, тренінгів, семінарів на платформах Prometheus, EdEra або ВУМ on-line з питань захисту прав людини, соціальної інклюзії, надання базових соціальних послуг у громаді. За результатами проходження курсів громадянської освіти можуть бути визнані результати навчання з освітнього компоненту, його окремих тем та/або модулів.

За умови успішного опанування здобувачем вказаних курсів (та/або інших форм неформальної/інформальної освіти), валідація результатів таких елементів неформального/інформального навчання здійснюється викладачем встановленими у цій робочій програмі заходами контролю (оцінювання). В інших випадках визнання результатів неформальної та або/інформальної освіти відбувається за процедурою, визначеною відповідним положенням ТНПУ.

15. Комунікація та етика взаємодії

Комунікація між викладачем і здобувачами освіти здійснюється під час занять, консультацій, через корпоративну електронну пошту та систему дистанційного

навчання. Консультації проводяться згідно з графіком або за попередньою домовленістю.

У разі відсутності на занятті з поважних причин здобувач освіти повинен повідомити викладача та відпрацювати пропущений матеріал у встановленому порядку.

Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів взаємної поваги, академічної доброчесності, толерантності та професійної етики. Під час спілкування очікуються коректність, відповідальність, конструктивний діалог і повага до думок інших учасників освітнього процесу.